

Milí piataci, začína siedmy týždeň nášho núteného pobytu doma. Aj napriek tomu sa teším, že zadané úlohy väčšina z vás plní. Posielam nové zadanie. Pre lepšie osvojenie pripájam prezentáciu. Na poslednom obrázku sú linky, kliknite a pozrite si zaujímavosti.

Pripájam niekoľko zaujímavosti zo zvieracej ríše – obrázky a text pod učivom

<https://www.youtube.com/watch?v=EbUD6bRkSvc> - polárna žiara

Zároveň vypracujte pracovný list a pošlite na adresu: smolejneo@azet.sk

Rovnako v prípade nejakých otázok ma môžete kontaktovať

Krajiny studeného pásma

TUNDRY A POLÁRNE KRAJINY

- tundry sú bezlesé krajiny v studenom podnebnom pásme (prevažne na pobreží Severného ľadového oceána)
- na severnej pologuli sa na sever od tundry nachádzajú polárne krajiny (Severný ľadový oceán a ostrovy, ktoré sa v ňom nachádzajú)
- na južnej pologuli sa polárne krajiny vytvorili v oblastiach približne od južnej polárnej kružnice až po južný pól (svetadiel Antarktída)
- podnebie je v týchto častiach Zeme chladné, s dlhými a studenými zimami, krátkymi a tiež studenými letami a nedostatkom zrážok
- živočíchy pred chladom chráni perie, hustá kožušina alebo hrubá vrstva podkožného tuku; viaceré sú bielej farby – tak sa maskujú pred nepriateľom

TUNDRA

soby
pižmone
polárne líšky, zajace
vodné vtáctvo

POLÁRNE KRAJINY

tulene
mrože
ryby, veľryby
tučniaky (južná pologuľa)
ľadový medveď (severná pologuľa)

- v tundre je pôda dlhodobo zamrznutá
- rastlinstvo je veľmi chudobné: machy, lišajníky, trávky, kroviny, zakrpatené vrby a brezy
- polárne krajiny sú pokryté po celý rok snehom a ľadom

- osídlenie v tundre je veľmi riedke, ľudia sa tam zaoberajú hlavne lovom zveri a pasením sobov
- žijú tu napr. Eskimáci, ktorí si budujú príbytky zo snehu, tzv. iglu
- v polárnych oblastiach, čiže na Antarktíde a na ostrovoch v Severnom ľadovom oceáne, sú výskumné stanice, kde sa vedci venujú skúmaniu prírody

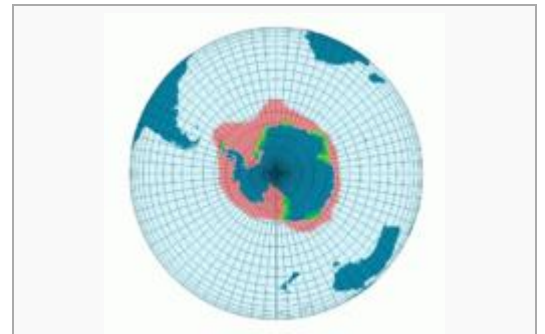
Tučniak obrovský

Tučniak cisársky

Stupeň ohrozenia
<p>Vyhynutý Všeobecne ohrozený Najmenej ohrozený</p> <p>EX EW CR EN VU NT LC</p>
Vedecká klasifikácia
[rozbaľ]
Vedecký názov
<i>Aptenodytes forsteri</i>
Gray, 1844
Synonymá
Tučniak obrovský

Tučniak obrovský alebo **tučniak cisársky** alebo **tučniak veľký** (*lat.* *Aptenodytes forsteri*) je najväčší a najťažší zo všetkých žijúcich druhov tučniakov, výskytovo obmedzený na **Antarktídu**, kde ako jediný **vták** prezimuje. Tvarom aj sfarbením je veľmi podobný **tučniakovi kráľovskému**, ale je vyše dvojnásobne ťažší.

Samec a samica sú si podobní operením a veľkosťou. V dospelosti dosahujú 110 – 122 cm výškovo a hmotnosťou 22 – 45 kg, pričom samci vážia viac než samice. Hmotnosť závisí od toho, ako ďaleko sa dostali v **reprodukčnom** cykle. Obaja, samci aj samice, strácajú značnú hmotnosť počas vychovávania mláďat a **inkubácie** vajec. Tak, ako všetky druhy **tučniakov**, aj tučniak cisársky má telo prispôbené na minimalizovanie **odporu** pri plávaní a krídla, z ktorých sa stali tuhé, ploché plutvy. Nie je schopný **letu**.

Rozšírenie tučniaka cisárskeho (**zelenou** je vyznačené hniezdisko)

Vedecká klasifikácia prevažne podľa **tohto článku**

Veľryby alebo **veľrybotvaré (cicavce)** (zastarano **kitovce**; *lat.* *Cetacea*) je rad, ktorý zahŕňa veľryby, **delfíny**, **vorvane** a **vráskavce**. *Cetus* je po **latinsky** "veľké morské zviera". Slovo pochádza z **gréckeho** *ketos* („morský netvor“). *Cetológia* je vetva morských vied, ktorá skúma **rad** veľryby.

O veľrybách koluje množstvo mylných predstáv. Jednou z najbežnejších je tvrdenie, že veľryby sú **ryby**. V skutočnosti však ide o cicavce. Pred viac než 50 miliónmi rokov žili na súši, boli pokryté srstou, mali ušné lalôčky a chodili po štyroch.

Ako príslušníci triedy cicavcov aj veľryby majú tieto základné znaky:

- sú teplokrvné.
- dýchajú vzduch pomocou pľúc.
- rodia živé mláďatá a dojčia ich vlastným mliekom.
- majú srst, aj keď spravidla ide iba o pár chlupov.

Ďalším znakom odlišujúcim veľryby od ryb je tvar chvosta. Chvost ryby je vertikálny a pohybuje sa zo strany na stranu, zatiaľ čo chvost veľryby je horizontálny a pohybuje sa hore a dolu.

Veľryby pravdepodobne pochádzajú z jednej zo skupín prehistorických dravých kopytníkov, ktoré dali vzniknúť napríklad aj dnešným **párnokopytníkom**.

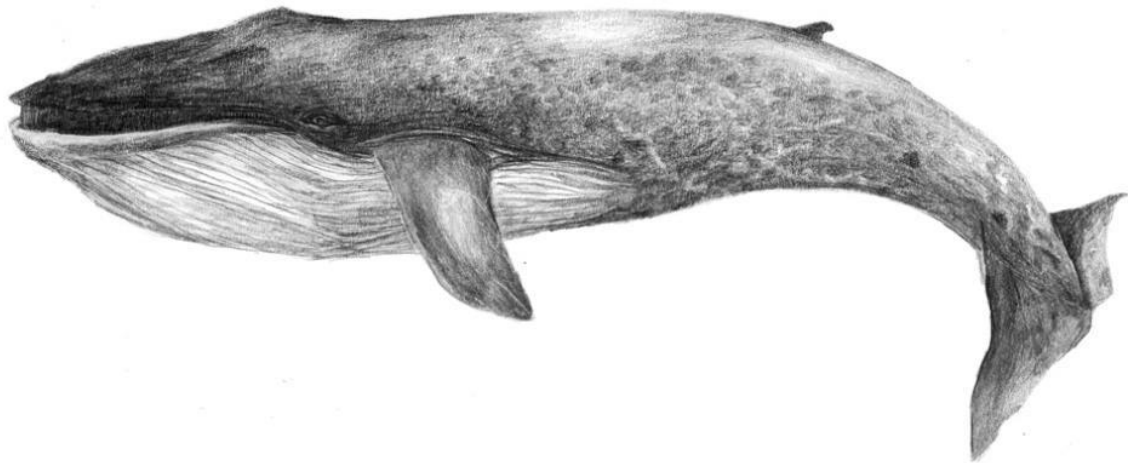
Vráskavec obrovský^[1] alebo **vráskavec ozrutný**^[1] (*lat.* *Balaenoptera musculus*) je druh **veľryby** z čeľade **Balaenopteridae**. Je to najväčší súčasný žijúci živočích a podľa doterajších informácií aj najväčší živočích vôbec, aspoň z hľadiska hmotnosti. Dĺžkou ho však predčilo niekoľko rodov **sauropodných dinosaurov**.

Dĺžka tela dosahuje až okolo 30 metrov (rekordný jedinec meral 33,59 m) a hmotnosť asi 181 ton. Je teda najťažším živočíchom všetkých dôb. Spoľahlivo najdlhší doložený dnes známy dinosaur rodu **Supersaurus** meral na dĺžku zhruba 32-35 metrov, bol teda mierne dlhší (avšak podstatne ľahší, hmotnosť predstavovala asi 40 ton).

Hmotnosť jazyka sa približne rovná hmotnosti dospelého slona (až 2,9 tony).

Vráskavec má prúdnicový tvar tela. Vie plávať rýchlosťou až 20 **uzlov** (37 km/h) a radí sa tak medzi najrýchlejšie morské živočíchy.

Živí sa **krilom**. Jeden vráskavec obrovský zje každý deň odhadom asi 40 miliónov týchto drobných kôrovcov, čo zodpovedá približne 4 tonám **krilu**.^[2]

Fuira
2013